

14. červen

SV. ELIZEA, PROROKA**PAMÁTKA**

Elizeus („Bůh vysvobodil“) je výraznou osobností biblických dějin spásy 9. století před Kristem. Bůh ho povolal přímou volbou (1 Král 19,16), aby byl nástupcem proroka Eliáše (1 Král 19,19-21). Když byl Eliáš vzat do nebe, obdržel Elizeus prvorozenecký podíl Eliášova ducha a pokračoval v jeho poslání. Elizeus vykonal mnoho zázraků (vzkřísil mrtvého chlapce, Námana zbavil malomocenství, rozmnožil chleby, uzdravil vodu pramene v Jerichu), zároveň svým prorockým slovem významně ovlivňoval politické dění v zemi. Role, kterou Řád přisuzoval prorokům, odpovídala tradici vytyčené církevními otci: roku 1337 tak karmelitán Jean Cheminot [žán šminó] volně cituje svatého Jeronýma: „Naším zakladatelem je Eliáš, naším vůdcem Elizeus, dalšími našimi vůdci jsou proročtí žáci, kteří žili mimo města v samotě a své stany rozbili podél vod Jordánu.“ Svátek sv. Elizea byl v Řádu zaveden roku 1399; dnes na proroky pohlížíme jako na posly Božího slova, kteří nás inspirují a vybízají kráčet spolu s nejposlednějšími cestou spravedlnosti, solidarity a mystiky (srov. Konst., čl. 115; RIVC 47).

Společné texty o svatých mužích.

Uvedení do první modlitby dne

Ant. Pojdme, klaňme se Hospodinu, který skrze proroky vykonal podivuhodné činy.

Modlitba se čtením**HYMNUS**

V potu tváře na poli zoraném
přijímá Elizeus Boží setbu:
S pláštěm dává svou Eliáš mu službu
s výzvou, by uchoval to v srdci svém.

Když pak má být vzat vzhůru Eliáš,
ptá se, co by měl žáku svému dáti.
Ten těžkou věc si žádá obdržeti:
„Kéž ducha svého dvojnásob mi dáš.“

V jeho síle svůj úkol začíná,
v Jerichu solí vodu uzdravuje,
vdově olej soucitně rozmnožuje
dle počtu nádob, které prázdné má.

Muži Boží, za nás se přimlouvej,
nádobou prázdnou ať jsme pro moc Páně,
půdou dobrou, světlem a solí země,
a dvojnásob nám ducha svého dej.

PRVNÍ ČTENÍ

Z Druhé knihy královské

2, 1.6-14

Kde je Hospodin, Bůh Eliášův?!

Když Hospodin chtěl odnést Eliáše ve vichřici do nebe, šel Eliáš a Elizeus z Gilgalu. Když přišli do Jericha, řekl Eliáš Elizeovi: „Zůstaň, prosím, zde, neboť Hospodin mě posílá k Jordánu.“ Elizeus odpověděl: „Jako že je živ Hospodin a jako že jsi živ ty, neopustím tě!“ Šli tedy oba. Šlo také padesát z prorockých učedníků a stanuli daleko stranou, zatímco se ti dva zastavili u Jordánu. Eliáš vzal svůj plášť, svinul ho a udeřil jím o vodu, takže se rozdělila na dvě strany a oba přešli suchou nohou. Když přešli, řekl Eliáš Elizeovi: „Žádej si, co bych ti měl udělat, dříve než budu od tebe vzat.“ Elizeus odpověděl: „Prosím, ať jsou na mně dvě třetiny tvého ducha!“ Eliáš řekl: „Těžkou věc žádáš. Uvidíš-li mě, až budu od tebe vzat, stane se ti tak, neuvidíš-li, nestane se.“ Když tak spolu šli a mluvili, hle – ohnivý vůz s ohnivými koňmi oddělil je od sebe a Eliáš vystoupil ve vichřici do nebe. Elizeus to viděl a zvolal: „Otče můj, otče můj, který řídíš válečný vůz Izraele!“ Když už ho neviděl, chopil se svých šatů a roztrhl je na dva kusy. Zdvihl Eliášův plášť, který z něho spadl, obrátil se a stanul na břehu Jordánu. Vzal Eliášův plášť, který z něho spadl, udeřil jím o vodu a pravil: „Kde je Hospodin, Bůh Eliášův?!“ Když udeřil o vodu, ta se rozdělila na dvě strany a Elizeus přešel.

ZPĚV PO PRVNÍM ČTENÍ

2 Král 2,6.12

Eliáš řekl Elizeovi: Zůstaň, prosím, zde, neboť Hospodin mě posílá k Jordánu. * Jako že je živ Hospodin a jako že jsi živ ty, neopustím tě!

V. Otče můj, otče můj, který válečný vůz Izraele řídíš. * Jako že je živ Hospodin a jako že jsi živ ty, neopustím tě!

DRUHÉ ČTENÍ

Z kázání svatého Maxima Turínského, biskupa

(Sermo 84, 2–3: CCL 23, 344–346)

Uzdravení vod je předobrazem církve

Co říci o zásluhách Elizeových? Předně si zaslouží chválu, že chtěl překonat otce Eliáše v milosti, když žádá, aby dostal dvojnásobný díl jeho ducha. Ve své žádosti je sice chantivý, ale zaslouží si, aby mu bylo vyhověno. Zatímco od Eliáše požaduje více, než on může dát, svými zásluhami působí, že mu Eliáš může tuto milost udělit.

Neboť když týž Elizeus, poté co jeho učitel vystoupil do nebe, přišel do Jericha a žádal obyvatele, aby se v tom městě mohl usadit, řekli mu: „Hle, v městě se dobře sídlí, ale voda je zlá a neplodná.“ Tehdy přikázal, aby mu podali hliněnou nádobu, dali do ní sůl, a on přistoupil k místu, kde voda vyvěrala, vhodil sůl do vody a řekl: „Toto praví Hospodin: Uzdravuji tuto vodu, už odtud nevzejde smrt či neplodnost,“ a voda je zdravá až dodnes.¹

Vizte tedy, jak velké jsou zásluhy Elizeovy. Jeho první návštěva ve městě znamená velkou plodnost obyvatel. Když totiž odvrátil neplodnost vody, dopřál poslušnost dědiců. Tímto skutkem totiž Elizeus nezachránil jen jediného člověka, ani neposkytl lék jednomu jedinému domu, nýbrž zachránil lid celého města. Kdyby to totiž učinil později, mezitím by zavládla neplodnost, všichni by zestárli, město by zůstalo bez obyvatel. Když tedy Elizeus uzdravil vodu, uzdravil i lid. A když požehnal pramen vod, poskytl jakýsi pramen duší. Neboť jako posvěcením pramene začala ze skrytých tepen země vyvěrat

zdravá voda, tak ze skrytých útrob matčina těla vyšlo zdravé potomstvo.

Elizeus totiž nepožehnal jen pouhé toky, které již byly shromážděny v lůně pramenů, ale také ony, které – neodlišené dosud v pusté mokřině země – měly ponenáhlu vystoupit na povrch později. Proto praví Písmo, že Elizeus požehnal místo, kde voda vyvěrala: aby kanoucí vodu zasáhlo posvěcení dříve, než ji pojme mateřský klín pramene. A tak poněvadž apoštol Pavel říká: „To se jim přihodilo jako výstražný příklad,“² podívejme se tedy, jaká je skutečnost, ke které se tento příklad vztahuje.

To církev je ono neplodné město, které před příchodem Kristovým bylo stiženo neplodností, zkažeností vod, to jest nezabožstvím pohanských národů, nemohlo plodit Bohu syny. Avšak když přišel Kristus, přijal jako hliněnou nádobu lidské tělo, uzdravil zkaženost vod, to jest, odstranil nezabožství národů, a hned církev, která byla neplodná, začala být plodnou.

Proto i apoštol říká: *Raduj se, neplodná, která s nerodila, v jásoch propukni ty, která nepoznala porodní bolesti. Neboť mnoho dětí bude mít žena opuštěná, více než ta, která má muže.*³ Více dětí totiž zplodil z té církve, která byla neplodná, než přijal ze synagogy, která plodná byla.

¹ Srov. 2 Král 2,18-22 ² Srov. 1 Kor 10,11. ³ Gal 4,27.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

2 Král 2,21-22

Elizeus vyšel k místu, kde voda vyvěrala, hodil tam sůl a řekl: Toto praví Hospodin: Uzdravuji tuto vodu, * už nikdy odtud nevezjde smrt či neplodnost.

V. A voda je zdravá až dodnes podle Elizeova slova, které promluvil, * už nikdy.

Závěrečná modlitba jako v ranních chválách.

Ranní chvály

Hymnus není přeložený, ale hodí se hymnus ze společných textů o svatých mužích Všichni zvučně prozpěvujte.

1. ant. Ať Náman přijde ke mně, řekl Elizeus, a pozná, že je v Izraeli prorok.

Žalmy a kantikum nedělní z 1. týdne.

2. ant. Když hudebník hrál žalmy, byla nad Elizeem Hospodinova ruka a prorokoval.

3. ant. Za svého života se nechvěl před vládcem a nikdo nad ním neměl moci.

KRÁTKÉ ČTENÍ

Sir 48,12b-15

Za svého života se nechvěl před vládcem a nikdo nad ním neměl moci. Nic mu nebylo nesnadné, i po smrti prorokovalo jeho tělo. Za svého života dělal divy, i po smrti byla úžasná jeho díla.

ZPĚV PO KRÁTKÉM ČTENÍ

O. Eliáš vystoupil ve vichřici do nebe. * A duch Eliášův spočinul na Elizeovi.

V. Elizeus zdvihl plášť Eliášův. * A duch Eliášův spočinul na Elizeovi. Sláva Otci. Eliáš vystoupil.

Antifona k Zachariášovu kantiku

Požehnaný Král nebes, Hospodin proroků, jenž ústy svých svatých dává zákon věřícím, ukazuje cestu pokoje a spásy a na Elizeovu přímluvu nám připravuje místo v nebi.

PROSBY

Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil Bůh k našim předkům skrze proroky. V této poslední době však promluvil k nám skrze svého Syna a vydal ho za nás. Jak by nám s ním nedaroval také všechno ostatní? S důvěrou prosme:

Učiň nás svědky svého slova.

Králi proroků, tys naplnil Elizea Eliášovým duchem,

— oživ i v nás prorocký dar, který jsme všichni přijali ve svátosti křtu.

Synu, Slovo Otcovo, skrze Ducha svatého jsi mluvil ústy proroků,

— zachovej všechny hlasatele evangelia v milosti a pravdě.

Lékaři těla i duše, skrze proroky ses podivuhodně ujímal nemocných a potřebných,

— uzdrav nemocné, posilni kolísající a chraň bezbranné.

Chlebe života, skrze proroka Elizea jsi utišil hlad lidu,

— posiluj naši solidaritu s hladovějícími a chudými na celém světě.

Prameni laskavosti, skrze proroka Elizea jsi projevil milosrdenství i nepřátelům Izraele,

— dej, ať jsme všem lidem bez rozdílu služebníky tvého milosrdenství a smíření.

Otče náš.

ZÁVĚREČNÁ MODLITBA

Bože, náš Ochránce a Vykupiteli, ty se skrze proroky ujímáš lidského pokolení a svému proroku Elizeovi jsi dal ducha Eliášova; oživ a rozmnož v nás prorocký dar, abychom všude vydávali svědectví o tvé přítomnosti a prozřetelnosti. Skrze tvého Syna...

Nešpory

Hymnus není přeložený, lze použít hymnus ze společných textů o svatých mužích Ó blahoslavený člověk.

1. ant. Elizeus odpověděl: Žije Hospodin, před nímž stojím.

Společné texty o svatých mužích.

2. ant. Elizeus s prorockými žáky šli, aby si zbudovali místo k přebývání.

3. ant. Král řekl: Vyprávěj mi o všech velikých skutcích, které Elizeus učinil.

KRÁTKÉ ČTENÍ

2 Petr 1,19-21

Máme něco spolehlivějšího, totiž výroky proroků, a děláte dobře, když na ně dbáte jako na světlo, které svítí na temném místě, dokud se nerozbřeskně den a jitřenka vám nevzejde v srdci. Buďte si však především vědomi toho, že žádné proroctví v Písmu není ponecháno soukromému výkladu. Neboť proroctví nebylo nikdy proneseno z lidské vůle, ale lidé označovali Boží výroky proto, že je k tomu přiměl Duch svatý.

ZPĚV PO KRÁTKÉM ČTENÍ

O. Dobrý pastýř dává život za své ovce * a modlí se za ně. Dobrý.

V. Miluje své bratry * a modlí se za ně. Sláva Otci. Dobrý.

Antifona ke kantiku Panny Marie

Elizeus dnes na Karmelu velebí Hospodina zástupů; ústy svého proroka Hospodin sesazuje mocné z trůnu a povyšuje ponížené. Sláva tobě, Pane, jenž jsi přijal Božího muže do království pokoje.

PROSBY

Bůh nám dává výroky proroků, aby svítily jako světlo na temném místě, dokud se nerozbřeskně den. Volejme k němu:

Vlej prorockého ducha služebníkům svého slova.

Pane, Bože vševládny, tys skrze proroka Elizea ustanovil nového krále nad Izraelem,

— vlej svého Ducha těm, kdo stojí v čele národů, aby vládli moudře a spravedlivě.

Hospodine, spravedlivý soudce, tys povolal Elizea, aby hájil čistotu víry Izraele,

— posiluj nás svým Duchem, abychom horlivost a poslušnost víry uchovali až do konce.

Bože v Trojici jediný, tys vedl Elizea k životu v bratrském společenství s prorockými žáky,
— povzbuzuj nás, ať rozvíjíme naše vzájemné vztahy v rodině Karmelu i s ostatními lidmi.

(Vlej prorockého ducha služebníkům svého slova.)

Otče svatý, Elizeus se stal předobrazem tvého Syna, když pozorně pečoval o nejposlednější z bratří,
— i skrze nás dávej chléb hladovějícím, pomáhej sirotkům a vdovám a ochraňuj všechno tvorstvo.

Bože Abrahámův, Izákův a Jakubův, Bože živých, skrze Elizea jsi vytrhl chlapce ze smrti,
— přiveď k životu i naše zemřelé bratry a sestry.

Otče náš.

Závěrečná modlitba jako v ranních chválách.